

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY II. PUGNA PRO PATRIA. NUM. 70.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.—Acullit com a propi al foraster que a treballar hi vinga. Y a manar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hu a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la erra y poch, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d' avensos de la ciencia y planter de filòsops y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrès, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginys moderns, trayent del terror y de las minas els fruits y minerals. Las aigüas de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com reliquias els monuments enrunats o antichs y alsarne d' un art fill legitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar les vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d' una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil a la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera ob tenitno tenim lo precis: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que a cap ens manca: L' amor a la Patria.—LUIS DOMENEC H Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO.

Tortosa al mes 0'50
 Fora semestre 3'00

DIRECCIO Y REDACCIO

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 10 Juliol de 1904.

La Redaccio no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Diumenge 10, VII La Traslació 2.ª de Sta. Eulària vg. y mr., S. Cristófol mr. los set germans mrs. y sta. Amalia.—Dilluns 11, S. Pio I p. mr. y s. Abundio pbr. mr.—Dimars 12 S. Joan Gualbert ab. y sts. Felix y Nabor mrs.—Dimercres 13, S. Anacleto p. mr. y sta. Miropo mr.—Dijous 14, S. Bonaventura cardenal, bisbe y dr. y s. Cirio b. y cf.—Divendres 15, S. Enric emp. y s. Camilo de Lelis fr.—Disapte 16, N.ª S.ª del Carme y lo Triunfo de la Santa Creu.

La tirania divinizada

Hi ha paraules que semblan tament inventades per ferloshi significar precisament tot lo contrari de lo que diuen. Aquí tenim per exemple aquets nyctis de certa premsa y de cert teatre, que son la perdició y ruina de tot bon sentiment, de tota idea seria, noble y educadora, y no obstant tenen la despreocupació de consagrar-se a si mateixos ab l' unció del sacerdoti, de vestir-se la dignitat del magisteri educador del poble. Tenim una turba de politicastes que tenen el descaro d' assumir la representació de les aspiracions d' un poble que may han conegut ó que desprecian. Encara hi ha qui te barra per dirne progrés y civilisació del descaro y la pornografia qu' ofen la vista de tota persona honrada, de la llibertat de renegar de tot lo mes sant y sagrat, de predicar l' anarquia y exhortar al robo y al carnatge. Pro aixó encara que sempre irrita a tot esprit recte y honrat, casos hi ha en que per tractarse de qui a gracienc muda la significació de les paraules, sembla qu' unhom arriba a perdonarli l' gust d' enganyarse y alocarse per millor satisfer ses passions, que bon càstich han de portarli. Pro lo que subleva tota ànima que tingui concepte cabal del fi del home y de la societat, es veure esperits diabòlics que 's valen d' aquest vil recurs per enganyar y seduir al poble senzill, y fer d' ell lo pudriener de ses passions. Fa pujar la sang al cap veure sers despreciables que 's diuen a si mateixos l' amich del treballador, lo defensor del obrer, lo redemptor del poble, y li predicant

a tot hora llibertat, quan no fan mes qu' esclavitzar-lo y degradar-lo. Ah! com appena y esglaya veure renadida en nostres dies l' època de la tirania del poble romà, dit com avuy per befa lo poble rey, sols ab la diferencia qu' allà lo tirà era l' emperador, y ara ho es l' agitador, l' amich del poble, lo redemptor del obrer!

Efectivament en tota la historia dels agitadors de nostres dias s'hi veu rebrotar l' herba verinosa del paganisme roma. Aquest tot s'apuntalaya en lo principi de la negociació dels drets del home com home (no precisament com ciutadà); y per ferloshi abdicar s' aixeca devant seu un altar. Quina divinitat es aquest son culte? No cap ser supramundà «Nemo cælum cælum putat, nemo lovem pili facit», escriu Petronius en la sátira 44. Un deu terrenal qu' emborratxi a la turba ab promeses de felicitat terrena: panem et circenses. Lo deu Estat, lo deu republica; lo qual com es un deu imaginari, y per lo tan inepte pera commoure a la multitud, calia que s transformés en quelcom atractivol, ubriacador. Y aquest fetitxe lo encerta de ple lo paganisme posant en l' altar lo fantasma del mateix poble: «Satis populi suprema lex esto:» aixó es: «L' estat es el poble.» Sembla la contraria del principi del despotisme: «L' estat soch jo»; y no obstant selsament son diferents en la forma, en el so de les paraules; pro l' esprit, el principi, el resultat es lo mateix. En efecte el fondo de bon sentit que brolla sempre del poble y que no s' esborra del tot ni en ses mes loques exaltacions, l' instint de propia conservació, lo sentiment de sa propia impotencia pera regirse y governarse, farian que aixó ell espontaniament may ho elevés a màxima fonamental de govern. Y per aixó lo revolucionari que 's posa a predicarli aytals doctrines sab de cert que la turba exaltada transferirà en ell sa personalitat, sab que presentantse ell com personificació del poble, tindrà l' puesto que en ses màximes ell atribueix al mateix poble, sab que la turba es cega, y que en arribantli a cautivar la voluntat, se 'n servirà com d' una màquina inconcient (prescindint ara de les reaccions que no venen sino després de fortes sotragades.) Y ve-

taqui que ja tenim que l' estat es el poble, el poble es un home, fem deu al estat y tenim al home deu. Y en arribant aquí, no destorba que l' home que s' empuja al altar sigui un monstre de rebaixament, de crueltat, que sigui un Neró, ó un Caligula; no mes cal que sàpiga anar sumistrant el narcòtich adormidor de les passions al poble quan sembla que vol deixondirse son sentir pràctich pera sortir de la abjecció. Per aixó l' primer y mes trascendental empleo es el d' edil dels jochs públics. De les llibertats antigues, diu Tacit en lo llib. IV dels anals, sols quedava la gloria de rendir publich culte al que era estat. Quin espectacle mes horriblement satirich y mes cruelment degradant: un poble que tot cridant qu' es lliure, sacrifica sa llibertat y es rebaixa al nivell d' irracional y de màquina devant d' un monstre del vici.

Mirém ara les agitacions y els agitadors de nostres dias. La màxima fonamental es la mateixa, en ses prédiques no fan sino glosar el principi de la soberania del poble. Ja tenim al poble convertit en l' Estat. Devant d' ell no hi ha drets individuals, no hi ha propietat, no hi ha el dret d' adorar a Deu, no hi ha dret de ser religiós, no hi ha dret a la vida ni als medis necessaris pera guanyarla. Treballarás quan el poble ho voldrà, farás vaga quan ho mani l' poble, quan lo poble ho decreti et llensarás al carrer ab el revolver ó el punyal a cometres crims, que ja no ho son desde l' moment que ho vol el poble, es dir que l' poble dispensa a l' individu de pensar y de voler per propi compte, li treu tot lo que constitueix la personalitat humana. Y aquest poble qui es? Qui es el que decreta la vaga ó el treball, la revolució ó la pau, la vida ó la mort del individu y de la familia que presideix? L' agitador, l' amich del poble! Aixó tothom ho sab, tothom ho veu. La massa ubriacada, no pel plaer com en la Roma pagana, sino per l' odi, ja li ha transferit sa personalitat, ell es el poble, ell es la republica. ¿Se somón una mica l' ànima dormida, y vol desaclucar els ulls ensoptats per lo marasme? Vingui depressa aplicar altra volta a sos sentits el narcòtich del odi al capital, a la

propietat, a la religió etc., y cau atuhit altra vegada l' esprit conservador de la massa per entregarse als desvariejos frenètics que li sugestionona l' que li fa de cabdill. Y no hi fa qu' aquest sigui un monstre de vici y corrupció, que xucli la pobresa del treballador pera viure a lo burges, y que fassi tot lo contrari de lo que predica. Mentres tingi en sa mà l' ampolla del cloroformo y la sàpiga aplicar a l' hora al nas del poble, será son protector, son defensor, son pare, será l' mateix poble, será l' estat, será la Republica. Sols li falta la corona de la divinitat, falta que l' estàtua del deu se converteixi en l' estàtua de nero.

Aixó no era tan fàcil després que tants segles de cristianisme arrelaren en l' ànima del poble un concepte de la divinitat molt mes enlayrat del que pogueren capir los mes sabis y religiosos pagans. No era molt planer en nostra patria, ahon encara no hi ha qui no senti mes ó menos fonda l' idea religiosa. Per aixó han seguit un sistema en que may hi somià lo paganisme, y es lo de presentar la religió com enemiga del poble, com lo tirà de sos drets, com lo botxi de sa vida.

Ha sigut necessari inventar el plaer també desconegut pel paganisme d' odiar lo be etern, de renejar de la majestat suprema que 's reconeix, de dir que no 's reconeix alló qu' esclata a la vista en plena llum. Y després de fer fermentar en lo cervell del poble un dia y altre dia aqueixes idees y emborratxarlo ab lo vici condemnat per la religió, ja ha arribat l' hora de poguer proclamar deu a la republica, ó sigui al agitador.

La Republica
 En el bendito altar de las ideas
 Amor y Libertad,
 como Hostia sacrosanta la Republica
 alzándose hoy está
 Hijos de España: ¡el soberano yugo
 tratemos de romper!
 De Libertad en el altar vayamos
 a comulgar con fe.
 La Republica abole el egoismo
 y el dolo y la traición;
 La Republica es justa, buena, sabia...
 ¡La Republica es Dios!!
 Aixó fa cantar l' agitador revolucionari a nostre poble treballador

naturalment tan seriós, pera celebrar l'arribada den Salmerón á Barcelona. L'esperit defalleix, el bon sentit queda sens paraula, y fugiria del cor tota esperansa, sino fossin les energies secretes que serva 'l poble fins en sos mes grans aberracions; ni faltaria res al quadro per ser fidel reproducció del poble esclau arrossegantse pels peus d'un Neró, sino fos qu'allá realment era tot lo poble, aquí solsament son los ultims estratus socials, empró ens queda sençer tot lo qu' es seny, activitat, riquesa y bona part també de la classe treballadora.

PATRICI.

Lo del Cementiri de San Lázaro

En los periodics locals ha vem llexit qu'el Governadó Civil ha passat á la Comisió Provincial l'expedient del axamplament del cementiri, pera que dictamin respecte lo recurs presentat en contra del esmentat axamplament.

Com ja havem apuntat en números anteriors no coneixem las rahons que 's donan en lo recurs de oposició, á la *necesitat de la ocupació dels terrenos necessaris pera l' axamplament del ja existent Cementiri*, mes segons referencias sembla que 's una d'ellas la *distancia* á que 's troba del poblat.

No entra pera res en el nostre propòsit al escriure las presents ratllas, el que directa ni indirectament, los Srs. diputats que component la Comisió Provincial pugín creure 'ns propsem aportar nostra perque la paraula *distancia* comensa a ser repetida de boca en boca per tots los quedela qüestió del cementiri s' venen ocupan presentantla com a argument de forsa tanta que l'ha de fé imposible y sols ha possar las cosas en son lloc es á lo que van dirigidas las presents cuartillas.

Repetim, no sabem si la oposició presentada 's basa en semblan rahó mes si es axís, no es viable ni pot ser atessa ja que aqueixa rahó tenia que ferse al exposarse al public el projecte ó siga en el primer periodo, ja qu'ara sols y exclusivament s' ha d' acudi *contra la necesidad de la ocupación del inmueble* y no contra la *conveniencia y utilidad de la obra*, resultant per lo tan, inútil lo recurs presentat per no ser pertinen y presentat fora del terme legal.

Mes no resulta sols pera eixa raho inadmissible el tal-recurs, sino que hasta en el cas de ser presentat en temps habil, tampoc hu fora, per euant la distancia que senyala la ley es cuant se tracta de la construcció de un nou cementiri y no de un simple axamplament com es de lo qu' extracta en el cas present.

Y en cara mes, hasta que 's tractés de la construcció de un nou cementiri, tampoc es aplicable la *distancia* de dos kilómetros que prevé la ley pera las poblacions agrupadas y si la *discrecional* que senyala pera las que com la nostra viu disseminada la població que be podem dir ocupa un circul de quatre kilómetros de diámetro qu' es la distancia que hi ha desde l' extrem de l' horta de San Llatze fins mes enllá de la capella dels Reys, de Jesús al arrabal de Cristo y de Roquetas a Tortosa, terreno tot a un nivell y al mateix temps inundable no sols en dias de riudes sino de temps plujós.

Aqueixa distancia *discrecional* diu la ley, deu ser proposada per l' Ajuntament y Junta de Sanitat y axís se feu y aixís fou aprobada, atanen las rahons que se exposaban en el expedient, com eran las principals, la de que l' axamplament se feya en terreno situat a cuarenta sis me-

tros sobre el nivell del poblat y orientada de manera, qu' els vents dominants pasan primé per lo poblat, en terreno calís, permeable en la part superior y impermeable en la inferior, ab vesan aigüas avall y oposada al poblat y rodejat d' arbredas y malessas, coudicions totas, que la Real Academia de Medicina senyalá en l' informe de la ley abuy vijent quant era sols projecte.

Creiem que n' hi ha prou ab lo exposat, pera que la qüestió de la *distancia* quedi aclarida tan si 's tracte de un nou cementiri, com del axamplament del actual; ab l' unica diferencia que hasta si es tractés de fer un nou cementiri dificilment se trobaria un siti mes apropiat qu' el en qu' es proposa fer l' actual axamplament.

En lo número próxim ens proposem publicar una breu descripció del projecte d' axamplament.

Joan Abril

De *La Señal de la Victoria* periodice de Valencia, ab gust retallem la següent lleitor de regionalisme valenciá que desitjem s' escampi y creixi.

Espirit de valencianisme

Romanç de cego

"A titol d' unitat y progrés s' han abolit institucions, que posades en armonía ab lo temps present, donarien lloables fruits..."
Ll. Tramoyeres

Quant la gent diu qu, exajere,

Que peque de presumtuós,

Que no sé ni lo qu' em parle,

Y que soch mal espanyol;

l'ense que més li digueren

A Jesús, sense rahó,

Quant digué la Bona-Nova

Per redimirnos á tots:

Y, parodiant ses divines

Paraules d' abnegació.

¡Avant! ¡Lo qu' es fan no saban!

¡Perdoneúlos, dic, Senyor!

¡Perdoneú als que s' apellen

Valencians, y ho son de nom!

Puix per sa mala madastra,

A qui no coneixen prou.

—Ja que, com falsa sirena,

Ab falagueres cançons,

Els té encantats pera traurels

Sanch de les venes á dolls,—

Valencia, sa bona mare,

La qu' enveja doná al mon

Ab ses virtus, ses grandeçes.

Ses glories y sos honors;

No ocupa, no, aquell alt puesto

Ahon contemplarla vullc jo.

Jo, que si bé cuant m' insulten

Los de casa, germans folls,

Motejantme qu' exajere,

Que peque de presumtuós,

Que no sé ni lo qu' em parle,

Y que soch mal espanyol,

Tals ofenses els perdone

Com Jesucrist, plé d' amor,

No consentix qu' els de fora,

—Enemics d' esta nació,—

Duguen de ma noble patria

La dignitat arrastrons:

¡Valencians, arrepleguemla!

¡Posem-la ahon li correspon!

Valencianiste em diuen;

Valencianiste soc;

¡Tot s' ho mereix Valencia!

¡Pera Valencia es tot!

(Continuad)

Centralisme y burocracia

Així 's titula un ben pensat article de fondo que publica la *Veu de Catalunya* firmat per lo distingit escriptor en J. Maspons y Camarasa en el que després de posar claras las torpesas que cada día en forma de lleys fá el centralisme diu la següent:

Diguem primer quelcóm del projecte

de ferrocarrils. Boy llegintlo, una de las primeras impresions que produeix, és que ab ell s' ha volgut proporcionar una font inestroncable de bon viure pera determinar funcionaris; res se pot fer sense intervenció directa y gairebé única del Govern y dels seus empleats, de manera que las societats constructoras, en lloch de trobar facilitats per part del Govern, lo primer que haurán de fer será amanir bonas quantitats de diner y carregarse de paciencia pera lliurarse dels entrebanchs que constantment els hi posará 'l Govern y els seus representants.

Además, el ministre d' Obras Públicas al formular aquet projecte de ley, ha partit del erro de sempre: de considerar el territori espanyol igual per tot arreu y completament uniforme. No ha tingut en compte que hi há comarcas planas y que n' hi há de montanyosas; que algunas están més apartadas que las otras de las vías de comunicació actuals, ab las que s' hi han de ligar els ferrocarrils secundaris; ha passat per alt que hi há regions que están en disposició d' acomodarse á la cultura europea y que n' hi há ab una civilisació inferior á la que tenían en la Edat Mitja, no atenent, en fi, á cap de las conveniencias regionals ó generals á que deuria aténdres en un plan conciensut de ferrocarrils secundaris.

Lo mateix cal dir respecte del projecte de ley de camins vehinals. Després de la pesada burla que varen fer al país l' actual ministre d' Agricultura y el seu antecessor, ab la complicitat dels seus respectius companys d' Hisenda, hauria sigut del cas al tornar á presentar els mirallets d' un projecte de ley de camins vehinals, se donessin facilitats de debó á las Corporacions provincials y municipals pera acullirse á beneficis no imaginaris. Però, la veritat és que 'ns trobém ab un projecte eminentment centralisador y burócrata, sense comptarhi defectes d' altre carácter, que no 'ns proposem ara enumerar.

Formació del plan de camins, ordre d' execució, construcció, conservació y policia, tot está subjecte á organismes que forsosament tenen de ser un destorb, donchs además de predominarhi l' element burócrata, han de manejar una xarxa d' informes tècnics y de reglaments, de la que 'ls interessats en la construcció del camí ja farán prou si 'n surten.

Y tota aquesta engorrosa tutela del Estat, se creu el Govern en el dret de exercirla, á cambi d' una subvenció raquítica y que, de més á més, resultarà ilusoria molts vegadas, á causa, principalment, de partir, l' autor del projecte de ley, del mateix erro que senyalan en el projecte de ferrocarrils secundaris, consistent en considerar de igual naturalesa tot el terror d' Espanya, l' l' ministre d' Agricultura deu figurarse que Espanya es com una altra Suissa, donchs al senyalar els crèdits que té de concedir l' Estat, els fixa en un 15 ó en un 25 per 100 pera la *execució* de las obras (els Ajuntaments y Diputacions tenen de carregar ab els demés gastos d' expropiació, construcció y conservació) y *especialment*—diu—pera la construcció de las obras de fábrica, ponts, desviació de corrents, etc.; de manera que, donada la naturalesa de molts terrenos y el carácter d' aquets camins, molts vegadas no hi haurá per qué aplicar aquella subvenció del Estat.

El concepte que tenen de la igualtat els centralistas porta també gravissims defectes en el projecte de ley en qüestió, Pretén restablir, en efecte, la equivocació que conté la Ley municipal al imposar la prestació personal en determinats casos. Com si tots els homes fossin iguals, com si tots estiguessin igualment interessats en posseir un camí vehinal, s' estableix en el projecte de ley que tots el vehins deuen contribuir als treballs d' un camí per determinat número de jornals (substituïbles per una quantitat equivalent). Error y injusticia gran és

aixó, com ab contundents rahons demostrá en el Congrés el digne diputat per Manresa. ¿Es just que tingui de contribuir ab la mateixa proporció á las cargas d' un camí vehinal el pobre jornalero que 'l propietari, al qui el camí li fa doblar las rendas de la seva finca?

Ja está vist, donchs, ¡que malgrat els desitjos que pregonan á totes horas els nostres polítichs de simplificar els serveys y descentralisar, la rutina y impulsos íntims ¡bel seu modo de ser poden més en ells que las ensenyansas de la realitat y que la influencia benefactora de la nostra terra, però insuficient encara pera ferlos virar en redó de la desastrosa marxa que portan.

PRIMER DE JULIOL

1148.—Ramón Berenguer IV sitiá Tortosa

Catalunya s'anava engrandint devant de la llansa dels comptes sobirans que conquerían pam a pam els reyalms dels alarbs. Caiguda Almeria sota l' esfors de castellans, genovesos y catalans, els reys moros de la costa mediterrània quedavan sense fácil socors de las naus musulinas y havían d' anar cayent poch a poch á la embestida dels nostres comtes y dels nostres reys.

Tortosa era la clau del reyalme de Valencia y la fortaleza del Ebre que assegurava al mateix temps als alarbs de Lleyda els socors de sos germans. Contra Tortosa dirigí sas armas Ramón Berenguer IV, ajudat dels genovesos y del comte Guillem de Moncada.

En aquesta data arribá devant dels murs de Tortosa l' exercit catalá, en el que hi figurava tota la noblesa ab l' arquebisbe de Tarragona y el bisbe de Barcelona. Hi anavan en Guillem Ramón de Pifer de Moncada, l' Arnau Mir, el comte de Pallars, en Bernat de Belloch, en Guillem y n' Albert de Castellvell, en Pere Beltrán, en Ramón de Pujalt, en Guillem de Santmartí, en Ramón de Cervera, en Ramón Folch de Cardona, en Pons de Santa Fe, en Ramón de Boixadors, en Pere Beltrán de Montpelat, en Guillem de Cervera, en Guillem de Moncada, en Guerau de Jorba, en Berenguer de Torroja y molts altres cavallers quins noms figuran a tota la historia de Catalunya.

Tortosa, plassa molt forta, resistí mitg any al exercit de Ramón Berenguer, però caigué a la fi, preparant la caiguda de Lleyda.

Retalls y comentaris

En Soler y March mereix bé de Catalunya. Com un héroe, ha lluitat contra l' egoisme dels bladers castellans y la mala fe dels farinaires del centre que forman pinya compacte y s' imposan á n' els governs en nom de la agricultura, sense veure que qui 'ls ataca es el president de la Federació agricola catalana-balear, que val tant com puguin valer tots els demés agricultors d' Espanya, segons ha reconegut tothom, ara fa poc al Vendrell.

Si 's tractava de un fiscal amich den Romero Robledo, de pactes ab els republicans ó de viatges, hi hauria escándol al Congrés y el Govern prou trobaria manera de de arreglar la cosa, però tractantse de la industria no farà res.

Lo que no passa á Madrid ó no interessa particularment als polítichs, no té importancia.

La llista s' ha aumentat molt aquesta setmana.

Cinch "toreros", mes han anat enlaire, y en dos o tres torins hi ha hagut escándol gros.

Per torna, un "Tancredo", y una "Tancreda", han rebut caricias més o

menys amorosas dels toros a qui volian sugestionar.

Y van dos o tres els "toreros", de fama que han dit ahí queda eso, y s'han tallat la "coleta."

La campanya contra las corridas de toros que, ara aquí, ara allá, van fent esperits cultes y gent de bona voluntat que estima la dignitat humana y la civilització, té per col·laboradora a la mateixa "fiesta nacional."

Tinguem esperansa, en que tot té fi. Y la tindran las "corridas."

Vintidós menas de moneda falsa corren per aquets mons de Dedeu; y això que no hi há un quarto.

Figúrinse lo que succeiria si no hi hagués la crisis que hi há y la moneda del Govern fos bona.

Peró això, que avuy es un mal, qui sab si arribará a ser un be.

Ab gaires ministres com l'Osma aviat no correrá ni un ral que passi.

Y tindrem sort de la moneda falsa.

Fa tans anys que n'vivim de falsetats y convenis!...

El consell del Banc d'Espanya ha acordat repartir un dividendo de 50 pessetas per acció a compte de les ganancias de aquest any.

Un 10 per 100 pera anar fent gana.

Això, més que un Banc, sembla una Banca.

Banc d'Espanya, cerillera, arrendataria de tabacs, d'explosius, etc., etc., véusels aquí els amos d'Espanya, véusels aquí els beneficiats de las conxorras politicas!...

Passan els Governes, els homes polítics, las crisis, las barallas, tot passa y cau; però 'ls privilegis que van engranant, quedan y ens xuclan vius.

Espero que aviat vindrá el dels alcohols.

El cor me diu que no trigará gaire.

A Lleyda, ha quedat oberta al servey públic la línia telefónica de dita població, ab la que podrá comunicarse ab tota la veina República y ab Espanya, qual línia ha sigut regalada per l'Ecce-

lentíssim y Ilustríssim senyor Bisbe de la Seu d'Urgell, doctor don Joan Laguarda.

Lo mateix qu' aquí Tortosa que ab prou feynas tenim telegrafo.

Els religiosos y els Estats Units

Llegim en un periódic bélgua que l'Rnt. Feliu Klein, professor de la Facultat católica de París, que empenqué fa póc un viatge á América, fou rebut pel president de la república dels Estats Units, M. Roosevelt. En aquesta entrevista se felicitá de l'arribada á aquell país de moltes religioses franceses expulsades de Fransa. "Vinguin en bona hora - digué - y que 'ns portin al major número possible d'elles; may tindré prou immigrants d'aquesta mena." De la mateixa opinió foren, ab ocasió de proscripcions semblants, Frederich el Gran y Catarina de Russia.

A Fransa ha fet are sa reparació l'esperit jacobí, intolerant y fanátic que pogué semblar algun temps dolsificat y humanitat.

Sembla que Deu consent als protestants, als autócrates y als tiranos que afrontin y allissonin á governs de nacions católiques com Fransa, que tenen la poca solta de dirse lliures; y les afrontin ensenyantli normes d'humanitat y civilització, per ells completament oblidades. Els uns s'anomenen católics y els fan nosa els religiosos, en cambi els altres com M. Roosevelt, protestant. diu que 'ls Estats Units may en tindran prou.

NOTICIES

Lo nostre benivolgut amic D. Isidoro Sabaté després de uns brillans exercicis ha obtingut la llicenciatura en Dret y Ciencias Sociales quedán per lo tan investit ab la honrossa toga que 'l faculta pera l'exercici de la professió d'advocat.

A ell y á sa apreciada familia li trasmetém la mes complerta enhorabona, desitjanli molta honra y profit en el exercici de sa carrera.

En obsequi als individus que componen el nou Directóri Regionalista senyors Rusinol, Abadal, Carner, Prat de la Riba y Cambó, s'está organisant una gran festa de germanor que se celebrará abuy diumenje. Al acte que promet estar concorregut podrán assistir les senyores a l'hóra dels brindis.

S'ha presentat a les Corts un projecte d'un Real Decret, concedint subvenció o ausili d'aproveitaments d'aigües públiques pera recs de terrenos.

L'ausili consistirá en abonar l'Estat al concessionari una cantitat en metálic, fins á 200 pessetes per cada litre d'aigua continua; consedintse l'ausili qualsevol que sigui lo medi de derivar y conduhir les aigües.

Es un ausili que podría facilitar molt y molt la realització d'una millora important en aquesta terra com es la construcció del Canal de l'esquerra anunciada no arribés á ser vritat.

En Valentí Almirall ha llegat á la ciutat de Barcelona una casa valorada en noranta mil duros pera que s'hi instali una escola municipal. Hermós exemple que l'eximi autor de *Lo Catalanisme* dona als seus compatriccis acabalats.

Sembla que 'l discurs pronunciat en lo Congrés pel diputat per Valencia senyor Rodrigo Soriano, ha causat gran maror entre 'ls republicans; puig si per una banda n'hi ha que 's queixan dels atacs violens que dit diputat va dirigir á partit de la *Unión*, per altra han obert los ulls molts que de bona fé creyan que toquant se deya de irregularitats y d'avinsas entre 'ls prohoms del republicanisme y 'l govern eran calumnias inventadas pera desacreditar al partit y als seus chefes *Cosas veredes*....

Ha représ la seva publicació diaria el nostre estimat confrere *La Renaixensa* que la havia interrumpuda durant algun temps per motius d'ordre intern relacionat ab qüestions esdevingudas entre 'ls accionistas. Torna á adoptar la forma antiga y firma son article-programa

el conegut propagandista don Santiago Gubern.

Lo número del diari catalá "La Veu de Catalunya", corresponen al día 7 del que som publica un ben pensat article del nostre col·laboradó Jordi Jordá ab el qu' es proposa s'estengui la propaganda per tots los indrets de Catalunya, aprofitant la present temporada en la que molts dels principals apostols del Catalanisme, s'escampan per tots los pobles y poblets, organisant meetings y vetlladas ó excursions en quinas podrián exposarse los ideals catalanistes, odiats ó despreciats per molts catalans per la rahó de no coneixels ni volerlos coneixer y mes si son predicats per nosaltres que com diu mol be Jordi Jordá "per alló del afarisme, no som pas profetas en el respectiu poble, si nó que sovín sens mira com ambiciosos, y á la millor se 'ns té compasió per l'entusiasme que demostrem en defensa de las nostras doctrinas."

Aplaudim y fem nostre el pensament y si es possible posarlo en práctica no ha de ser Tortosa de las últimas en rebre tan agradossa visita.

El dia 4 del que som cumpliren dotse anys que va cremarse el pont de barcas propietat del Estat y que servia com unic pas ferm pera atravesá 'l Ebre desde Zaragoza al mar, forman part de una carretera de caracter general que ha quedat trencada desde la tal diada.

Aixó sols pinta l'Estat Espanyol, y mes si á n'aixó s'hi anyadeix, que la per mes difícil y mes costosa del pont está teta y que l'Estat manté al pas car y exposat d'una barcasa quin gasto representa l'interés triplicat del capital que fora menester gastar pera pagar las expropiacions que s'ha enpenyat pagí l'Ajuntament qu' es demanar un imposible y una cosa al nostre entendre injusta per que Tortosa ja l'ha pagada una vegada la travesia y el pont y tot.

Al acte de germanor que te lloc abuy á Barcelona s'han trasmés desde Tortosa diferentes adhesions entre las que ne reproduhim la següent:

President Liga Regionaliste Barcelona.

Directó - VEU COMARCA, Tortosa president Centre Excursioniste, trasmet plé entusiasme coral adhesió acte germanor de tots los catalans. Visca Catalunya. - Abril.

Tortosa. Imp. FOGUET, P. Hospital 5.

Perlados, tan santos, de los cuales ha abido Sumos Pontifices, que han pasado por ello, y aun confirmandolo, y lo que dize el Padre Diago en sus Corónicas, tratando de la Catedral de Tortosa, que abia unos Canónigos como unos Angeles, y viendo esto, se ha de creer, que no tendrian una Reliquia con tanta veneración, como entonces se tenia, sino fuera cosa auténtica. Pareceme poco todo lo dicho, y assi rebolviendo mis pocos libros, encontré con la fundación de nuestra Señora del Pilar de Zaragoza, del Padre Fray Diego Murillo, empressa en Barcelona, año 1616. Leí en su principio, y vi la fuerza de la tradición. Hallé en este Autor tan grande luz para mi pretensión, que terminé passar adelante mi camino, llevando tan buena guía, y assi me valdré de sus palabras, pues se vee que no tienen más los de nuestra Señora del Pilar, para probar su intento, que nosotros tenemos para el nuestro. Dize pues assi en el primer capítulo de dicha fundación del Pilar, fol. I.

En la probança de las cosas antiguas (que ó por serlo tanto, ó por aver quien las contradiga, está su crédito puesto en duda, ninguna cosa (á mi parecer) se puede hazer mas acertada, para persuadir las con eficacia, que mostrar la firmeza de los cimientos en que se fundan, y calificar los testigos con que se prueban: porque con lo primero se muestra no ser liviandad el creellas: y con lo segundo, se corrobora el crédito que merecen tales testigos. Segun esto abiendo yo de tratar de la milagrosa fundación de la Capilla Angélica de la Madre de Dios del Pilar tan antigua, que començó con la ley evangélica; y tan opugnada, que aun los muy propios han intentado contradizeilla (y viendo esto no me espanto que aya algunos atrevidos, que también ayan querido contradizeir á nuestra santa Cinta, diziendo, que no abia fundamento para dezir que nuestra Señora la abia dado por sus propias manos, cosa digna de reprehensión; pues abiendo passado por las manos de tantos Perlados, y tan doctos, es grande atrevimiento dezir tal, y ne me espanto, pues veo que lo propio ha sido en una cosa tan sabida, como la de nuestra Señora del Pilar de Zaragoza) y parece que será grande acierto, tratar luego al principio de

restauración, abiendo passado tantos años, y con tantas tribulaciones y trabajos, podia esta Santa Reliquia aberse perdido ó quemado como otras que en tiempo de aquella maldita gente se quemaron y aniquilaron, haciendo burla y escarnio de nuestra Santa Ley. Y también me mueve á creer que es del tiempo después de la conquista, lo que he leydo en la Historia de la Provincia que haze el Padre Diago en el libro primero cap. 28. donde dize hablando de nuestra Catedral. En tiempo deste Provincial floreçia grandemente en devoción la Iglesia Catedral de la Ciudad de Tortosa en Cataluña, y sus canónigos eran como angeles del Cielo: y hazialo tener casi fresca la memoria de la señaladissima merced que la Reyna del Cielo Maria bendita les abia hecho en darles su preciosa Cinta. Esto dize este Autor, y un poco más abajo pone la Historia de la Santa Cinta. De las dichas palabras colijo que debia este autor saber el tiempo en que se dió esta santa Reliquia, pues dize que tenían fresca la memoria dello, y también que no fué antes dada la santa Cinta de la conquista, como dellas mismas consta. Este Provincial de que haze mención, fué el año 1372. que abria 194. años desde la edificación del templo viejo. Hallase también una constitución hecha en el año 1363. del cómo se llevaba esta Reliquia á las parteras, la cual se pondrá abajo y se vee ser más antigua, que no lo que escribe el Padre Diago de nueve años. Y por remate y conclusion desto, se advierta, que antes de la conquista desta Ciudad, no abia las Prebendas, Dignidades, ni canonicatos que despues de la conquista se han fundado, y hecho, que bien se sabe que en la primitiva Iglesia ne abia Cardenales como agora los ay. Assi pues la Iglesia de Tortosa, ni las demás de España no tenían Dignidades, Canonicatos, ni Raciones, ni las demás Prebendas que hoy tienen, á lo menos que se llamassen con este nombre. Supuesto esto, se ha de presumir que antes de la conquista la Catedral de Tortosa no tenia Monge mayor, antes bien sabemos, que después de la conquista esta Prebenda fué fundada. De otra parte sabemos que entre las demas palabras que la Virgen dijo al Sacerdote, quando dió la santa cinta dijo estas: *Aquí tienes al Monge*

Imprempta DE JOSEPH L. FOGUET SALES PLAZA DEL HOSPITAL, 5, TORTOSA

En este establiment se confeccionan treballs tipografichs à preus econòmichs. Treballs à varies tintes y sobres pape pergami.

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT DE TOTES CLASSES Sabates y botines d'ivern Confecció esmerada pera ls que tenen los peus delicats. Casa fundada l' any 1866. PREU FIXOS VENTES AL CONTAT. Plaça de la Seu y Arch del Remeu TORTOSA

NOTICIES? DISPONIBLE

mayor, que está en el coro, que lo vee todo, y entrambos se-
reys testigos de lo que digo. Las cuales palabras dijo la Vir-
gen para certificar al Sacerdote de que sería creydo, pues
abia testigo que lo abia visto, que era el monje mayor, se-
gun lo dijo la Madre de Dios. Luego cuando dió la Virgen
la santa Cinta, ya abia Monge mayor en la Catedral de
Tortosa, y siendo verdad (como lo abemos dicho) que no
hubo esta Prebenda hasta después de la conquista, y des-
pués de edificada, y dotada la segunda Iglesia, por el Con-
de don Ramón Berenguer: consta que no se dió la santa
cinta hasta después de edificada la dicha Iglesia, y como
esta preciosa Reliquia la diessse María Santissima en premio
de su edificación, es muy probable que no tardaria muchos
años á darla después del de 1178. en que se acabó de edifi-
car, pues si tardara muchos en darla, parece que no podía
correr con tanta fuerza la razón que la Virgen dá para ha-
zer tan señalada Merced á Tortosa, que es el aberle edifica-
do la Iglesia: quanto mas que como queda dicho es muy
propio desta Señora premiar muy presto los servicios que
se le hazen. Y esto baste para probar el tiempo en que fué
dada la santa Cinta, segun que puede colegirse de algunas
conjeturas, y de lo dicho.

Para satisfacer algun genero de personas que quicás du-
darán de la verdad desta merced soberana, me ha parecido
poner aqui lo que se sigue.

CAPITULO OCTAVO

De los fundamentos que tiene la Catedral de
Tortosa, para tener por verdadero y constante
lo que siempre se ha creydo, de la santa
Cinta de nuestra Señora.

DESPUES de aber recopilado las antigüedades, y grande-
zas de nuestra Iglesia y Ciudad de Tortosa, ya para
entrar en las cosas de la santa Cinta me hallé perple-
jo, y casi sin fuerzas, para poder passar adelante mi inten-
to, viendo que solo podia mostrar el fundamento desta san-
ta Reliquia, con dezir que se halla escrita esta Historia en
el Breviario viejo de dicha Catedral, y alegar la tradición
de nuestros passados que nos lo han dejado assi; y también
al ver la grande devoción que hasta hoy se tiene, en tomar
el agua de la pila, con tanta veneración, y el hallar una
constitución muy antigua en el Cabildo del año 1363. en la
cual se ordena como se ha de traer esta santa Reliquia á
las parteras (devoción antiquissima, por aber la Madre de
Dios hecho grandes milagros en ellas) y el ver el Retablo
tan antiguo, y que ha abido en esta santa Iglesia tantos